

Annales

Instituti

Archaeologici

XIII - 2017

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office address

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
http://www.iarh.hr

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršne urednice/Desk editors

Andreja Kudelić
Marina Ugarković

Tehničke urednice/Technical editors

Andreja Kudelić
Marina Ugarković

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Siniša Krznar, Ivana Ožanić Roguljić, Ana Konestra, Andreja Kudelić, Asja Tonc,
Marina Ugarković

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Minichreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Lektura/Language editor

Renata Draženović (hrvatski jezik/Croatian)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Andreja Kudelić
Marina Ugarković
Katarina Botić

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

©Institute of archaeology, Zagreb 2017.

Annales Instituti Archaeologici uključeni su u indeks/
Annales Instituti Archaeologici are included in the index:
Clarivate Analytics services - Emerging Sources Citation Index

Ovaj rad licenciran je pod Creative Commons Attribution By 4.0 međunarodnom licencom /
This work is licenced under a Creative Commons Attribution By 4.0 International Licence

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 9 **Marko Dizdar
Anita Rapan Papeša
Andrea Rimpf**
Rezultati zaštitnih istraživanja kasnoavarodobnoga groblja Šarengrad – Klopare
- 19 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
Sotin – Srednje polje i Dunavska ulica – istraživanja višeslojnih nalazišta u Podunavlju 2016.
- 26 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
Arheološka istraživanja u Sotinu i Vinkovačkim Banovcima 2016. godine
- 34 **Katarina Botić**
Bršadin, Pašnjak pod selom – rezultati arheoloških istraživanja 2016. godine
- 40 **Tomislav Hršak
Tino Leleković
Marko Dizdar**
Rezultati istraživanja nalazišta Batina – Sredno 2016. godine
- 46 **Kornelija Minichreiter**
Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2016.
- 50 **Saša Kovačević**
Nova Bukovica – Sjenjak 2016.
- 54 **Marko Dizdar**
Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2016. godini
- 57 **Daria Ložnjak Dizdar
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Mario Gavranović**
Dolina – Babine Grede – istraživanje kasnobrončanodobnoga naselja u Posavini 2016. godine
- 64 **Tatjana Tkalčec
Siniša Krznar**
Druga sezona arheoloških istraživanja kasnosrednjovjekovnog arheološkog kompleksa Grubišno Polje – Šuma Obrovi

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 9 **Marko Dizdar
Anita Rapan Papeša
Andrea Rimpf**
Results of the rescue excavation on the Late Avar cemetery on the site Šarengrad – Klopare
- 19 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
Sotin – Srednje polje and Dunavska street – Research of multilayer sites in the Danube Region in 2016
- 26 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
Archaeological research in Sotin and Vinkovački Banovci 2016
- 34 **Katarina Botić**
Bršadin, Pašnjak pod selom – results of the archaeological excavations in 2016
- 40 **Tomislav Hršak
Tino Leleković
Marko Dizdar**
Research results of the Batina – Sredno site in 2016
- 46 **Kornelija Minichreiter**
Slavonski Brod, Galovo, Archaeological Research 2016
- 50 **Saša Kovačević**
Nova Bukovica – Sjenjak 2016.
- 54 **Marko Dizdar**
Research results of the La Tène culture cemetery at Zvonimirovo – Veliko polje in 2016
- 57 **Daria Ložnjak Dizdar
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Mario Gavranović**
Dolina – Babine Grede – Research of the Late Bronze Age settlement in Posavina in 2016
- 64 **Tatjana Tkalčec
Siniša Krznar**
Second season of archaeological excavations of late medieval complex at Grubišno Polje – Šuma Obrovi site

<p>73 Tajana Sekelj Ivančan
Ivan Valent</p> <p>Ostaci talioničke radionice na lokalitetu Hlebine – Velike Hlebine</p>	<p>73 Tajana Sekelj Ivančan
Ivan Valent</p> <p><i>The remains of the smelting workshops at the Hlebine – Velike Hlebine site</i></p>
77 Siniša Krznar Rezultati istraživanja lokaliteta Torčec – Cirkvišće 2016. godine	77 Siniša Krznar <i>Research results from Torčec – Cirkvišće site in 2016</i>
<p>82 Hrvoje Kalafatić
Mateja Hulina</p> <p>Zaštitna istraživanja srednjovjekovnog lokaliteta Kutina – Sečevine Okoli</p>	<p>82 Hrvoje Kalafatić
Mateja Hulina</p> <p><i>Rescue excavations of medieval site Kutina – Sečevine Okoli</i></p>
<p>84 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p>Kalnik-Igrišće – rezultati arheoloških iskopavanja u 2016. godini</p>	<p>84 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p><i>Kalnik-Igrišće – results of archaeological excavations in 2016</i></p>
<p>88 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica</p> <p>Arheološka iskopavanja na nalazištu Kurilovec – Belinščica</p>	<p>88 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica</p> <p><i>Archaeological excavations at the Kurilovec – Belinščica site</i></p>
92 Tatjana Tkalčec Burg Vrbovec u Klenovcu Humskom – nastavak arheološko-konzervatorskih radova na kuli u 2016.	92 Tatjana Tkalčec <i>Castle Vrbovec in Klenovec Humski – continuation of archaeological and conservation works on the keep in 2016</i>
<p>97 Bartul Šiljeg
Ana Konestra
Gaetano Beničić
Enrico Cirelli</p> <p>Stancija Blek (Tar), istraživanja 2016. godine – utvrđivanje najranije faze kompleksa</p>	<p>97 Bartul Šiljeg
Ana Konestra
Gaetano Beničić
Enrico Cirelli</p> <p><i>Excavations at Stancija Blek (Tar) in 2016 – establishing the earliest phases of the complex</i></p>
<p>103 Ana Konestra
Nera Šegvić
Paula Androić Gračanin
Ranko Starac</p> <p>Arheološka topografija otoka Raba: geofizička, sondažna i topografska istraživanja u 2016. godine</p>	<p>103 Ana Konestra
Nera Šegvić
Paula Androić Gračanin
Ranko Starac</p> <p><i>Archaeological topography of the island of Rab: geophysics, trial excavations and topographic research in 2016</i></p>
<p>111 Kristina Jelinčić Vučković
Emmanuel Botte
Audrey Bertrand</p> <p>Arheološko istraživanje na lokalitetu Novo Selo Bunje na otoku Braču, 2016. godine</p>	<p>111 Kristina Jelinčić Vučković
Emmanuel Botte
Audrey Bertrand</p> <p><i>Archaeological excavation on the Novo Selo Bunje site on the island of Brač, 2016</i></p>
<p>117 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić</p> <p>Arheološka istraživanja rimske vile u uvali Soline na otoku Sveti Klement (Pakleni otoci, Hvar), lipanj 2016. godine</p>	<p>117 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić</p> <p><i>Archaeological research of a Roman villa in Soline Bay on the island of St. Clement (Pakleni Islands, Hvar) in June 2016</i></p>

Terenski pregledi

123 **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Terenski pregled i probna iskopavanja na izgradnji dijela istočne obilaznice Vinkovaca

126 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Terenski pregled na prostoru općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac u 2016. godini

133 **Zorko Marković**
Katarina Botić

Rezultati terenskog pregleda općina Našice i Podgorač 2016. godine

141 **Katarina Botić**

Preliminarni rezultati geofizičkih istraživanja i geoloških uzorkovanja na lokalitetima istočne Slavonije 2016. godine

152 **Tatjana Tkalčec**

Terenski pregled općine Grubišno Polje u 2016. godini

160 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra

Terenski pregledi na području Podvelebita i Gacke (Grad Senj, Lukovo, Otočac)

163 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Mato Ilkić
Fabian Welc
Radosław Mieszkowski

Terenske aktivnosti projekta RED u 2016. godini: geofizička istraživanja i terenski pregledi

Field Surveys

123 **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Field survey and trial excavations during the construction of the Vinkovci bypass route

126 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Field survey on the territory of Belišće, Marijanci and Donji Miholjac municipalities in 2016

133 **Zorko Marković**
Katarina Botić

Results of a field survey of Našice and Podgorač municipalities in 2016

141 **Katarina Botić**

Preliminary results of geophysical research and geological sampling of eastern Slavonian sites in 2016

152 **Tatjana Tkalčec**

Field Survey of the Municipality of Grubišno Polje in 2016

160 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra

Field survey in the areas of sub-Velebit Coast and Gacka (Senj, Lukovo, Otočac)

163 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Mato Ilkić
Fabian Welc
Radosław Mieszkowski

Project RED's field activities in 2016: geophysical and field surveys

Zračna arheologija

168 Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić

Zračno rekognosciranje u istočnoj Slavoniji 2016. godine

Aerial archaeology

168 Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić

Aerial reconnaissance in eastern Slavonia in 2016

Bioarheologija

175 Jadranka Boljunčić

Dodatni rezultati istraživanja arheoloških ljudskih ostataka s dvaju nalazišta u sjevernoj i istočnoj Hrvatskoj na planu primjene računalne tomografije (CT-a)

Bioarchaeology

175 Jadranka Boljunčić

Additional research results on archaeological human remains from two sites from Northern and Eastern Croatia in terms of the application of computed tomography (CT)

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

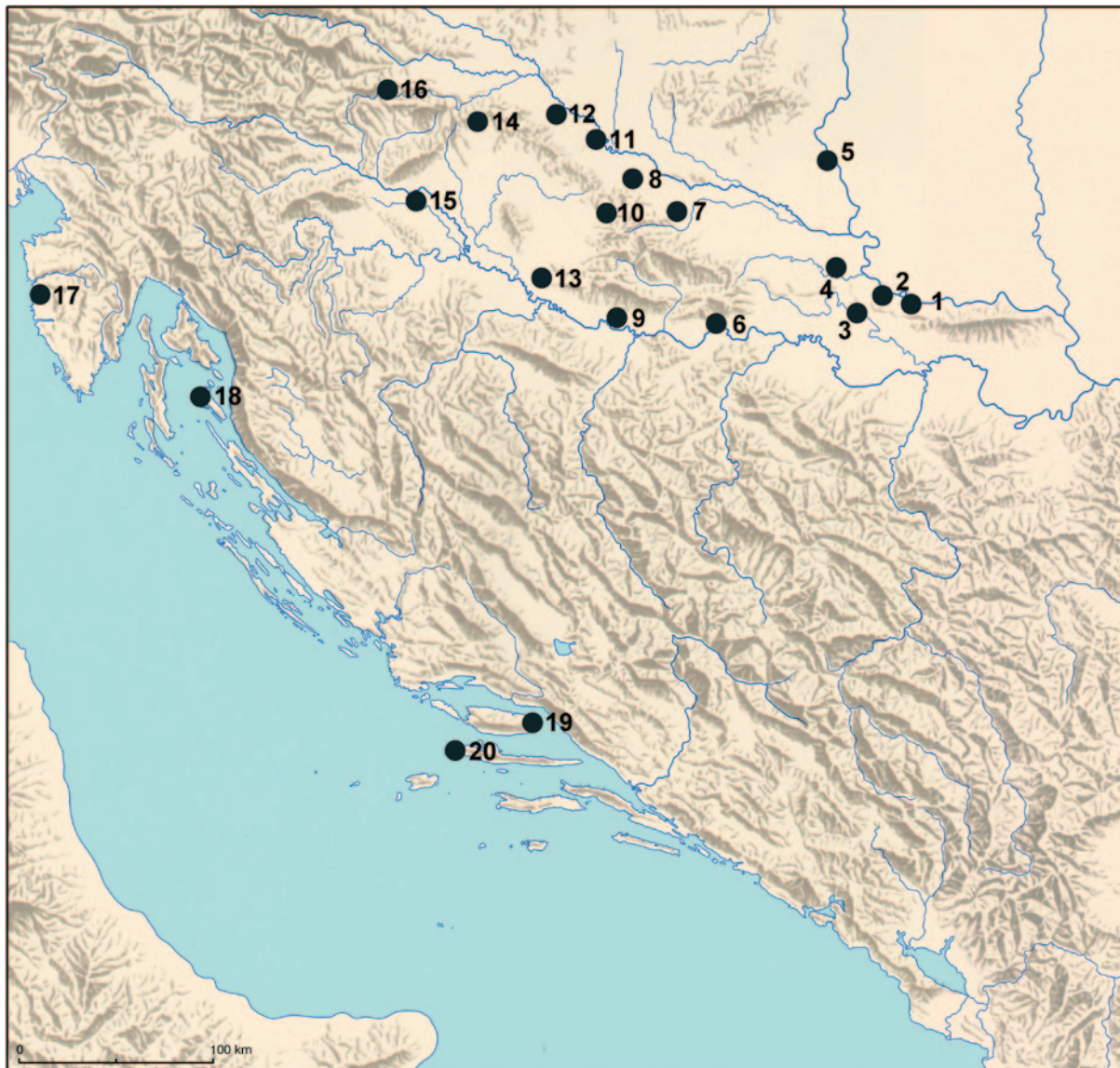
182-190

Additional scientific activity of the Institute

182-190

Arheološka istraživanja

Archaeological Excavations

1. Šarengrad – Klopare
2. Sotin – Srednje polje i Dunavska ulica; Sotin
3. Vinkovački Banovci
4. Bršadin – pašnjak pod selom
5. Batina – Sredno
6. Slavonski Brod – Galovo
7. Nova Bukovica – Sjenjak
8. Zvonimirovo – Veliko polje
9. Dolina – Babine Grede
10. Grubišno Polje – Šuma Obrovi
11. Hlebine – Velike Hlebine
12. Torčec – Cirkvišće
13. Kutina – Sečevine Okoli
14. Kalnik – Igrišće
15. Kurilovec – Belinščica
16. Klenovec Humski – Burg Vrbovec
17. Tar – Stancija Blek
18. Rab – uvala Pudarica
19. Brač – Novo selo Bunje
20. Sveti Klement – Soline

Arheološka iskopavanja na nalazištu Kurilovec – Belinščica

Archaeological excavations at the Kurilovec – Belinščica site

Andreja Kudelić
Filomena Sirovica

Primljeno/Received: 31. 03. 2017.
Prihvaćeno/Accepted: 15. 04. 2017.

Tijekom rujna i listopada 2016. godine, u suradnji Instituta za arheologiju i Arheološkog muzeja u Zagrebu, provedena su arheološka iskopavanja na nalazištu Kurilovec – Belinščica. Cilj ovogodišnjih istraživanja bio je provjeriti rezultate ranije provedenih nedestruktivnih arheoloških istraživanja ciljanim sondažnim iskopavanjem manjeg segmenta prostorno i geofizički izmjerene površine. Iskopavanjima je potvrđeno postojanje starog korita potoka smještenog neposredno uz ostatke brončanodobnog naselja. U njegovim je zapunama pronađen pokretni arheološki materijal koji odgovara vremenu funkcioniranja naselja.

Ključne riječi: arheološko iskopavanje, paleokanal, naselje, brončano doba
Keywords: archaeological excavations, paleo channel, settlement, Bronze Age

Tijekom rujna i listopada 2016. godine, u suradnji Instituta za arheologiju i Arheološkog muzeja u Zagrebu, provedena su arheološka iskopavanja na nalazištu Kurilovec – Belinščica.¹ Nalazište je otkriveno terenskim pregledom provedenim krajem 2004. i početkom 2005. godine, a već iduće godine provedeno je i zaštitno arheološko iskopavanje koje je obuhvatilo površinu od oko 2540 m² (Burmaz, Bugar 2006; Kudelić 2016). Od 2011. godine na nalazištu se primjenjuju različite metode nedestruktivnih arheoloških istraživanja. S ciljem izrade digitalnog modela reljefa od 2011. do 2013. godine na širem prostoru nalazišta provedena su prostorna mjerenja totalnom stanicom. Mjerenja su izvedena pod pretpostavkom da će utvrđena visinska odstupanja u reljefu upućivati na pojavu pojedinih tipova arheoloških tvorevina, prvenstveno većih elementa naselja kao što su opkop, nasip, ulaz u naselje i sl., te dati bolju osnovu za donošenje pretpostavki o mogućim granicama naselja. Analiza dobivenih rezultata omogućila je definiranje mogućih granica naselja te, na prostoru na kojem su ustanovljene niže visinske vrijednosti, pružila osnovu za donošenje pretpostavki o postojanju svojevrsnog kanala, možda potoka ili jarka, smještenog uz brončanodobno naselje (Kudelić, Sirovica, Tresić Pavičić 2013; Sirovica, Kudelić, Tresić Pavičić 2017). Radi provjere te mogućnosti, godine 2015. provedena su geofizička mjerenja koja su dodatno osnažila tu pretpostavku (Kudelić, Mušić 2016).

Rezultati arheoloških iskopavanja

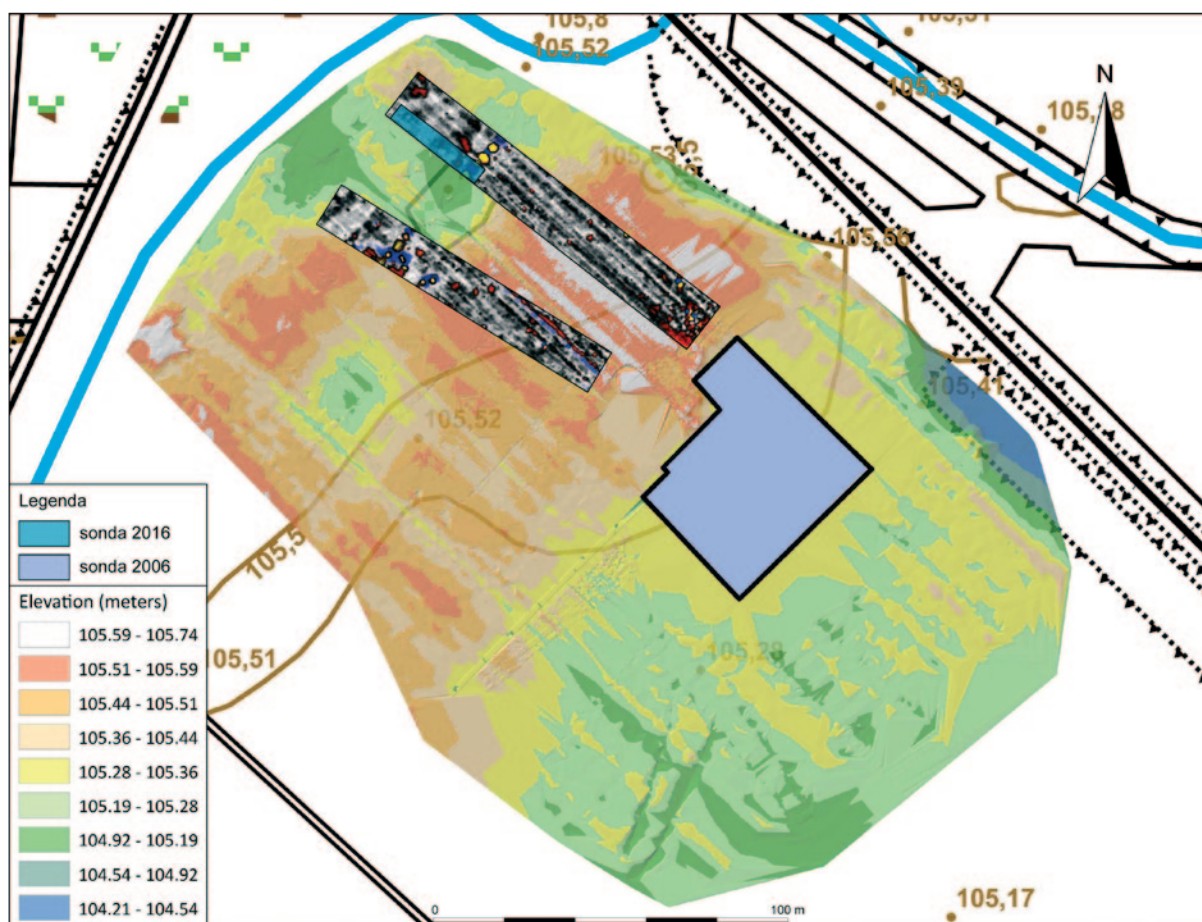
Arheološka istraživanja provedena 2016. godine na nalazištu Kurilovec – Belinščica bila su usmjerena na provjeru rezultata dobivenih primjenom nedestruktivnih metoda istraživanja ciljanim sondažnim iskopavanjem

manjeg segmenta prostorno (Kudelić, Sirovica, Tresić Pavičić 2013; Sirovica, Kudelić, Tresić Pavičić 2017) i geofizički izmjerene površine (Kudelić, Mušić 2016). Područje iskopavanja definirano je u odnosu na sljedeće pokazatelje: (a) područje izrazito niskih visinskih vrijednosti (pretpostavljeni kanal) utvrđeno prostornim mjerenjima, (b) izrazitije magnetske anomalije prisutne u oba geofizički izmjerena Područja koje se pružaju paralelno uz pretpostavljeni kanal. Cilj istraživanja bio je minimalnim destruktivnim zahvatom u arheološki zapis sačuvan na nalazištu prikupiti dovoljnu količinu podataka o uzrocima, procesima i vremenu nastanka prisutnih arheoloških tvorevina. Iz tog je razloga kao najprikladniji prostor za izvedbu arheoloških iskopavanja definiran rubni sjeverozapadni dio Područja 1. Na taj je prostor smještena sonda dimenzija oko 30 x 5 m koja se pruža u smjeru sjeverozapad – jugoistok (sl. 1).

Tlo na nalazištu nije bilo obrađeno, a na površini je zatečena niska trava. Tvorevine i depoziti nastali antropogenim aktivnostima i djelovanjem prirode utvrđeni su ispod stare oranice debljine između 30 i 35 cm (sl. 2). Većinom je riječ o različitim slojevima sitnog šljunka koji su zabilježeni u sjeverozapadnom i jugoistočnom dijelu sonde. U njezinom središnjem dijelu, definiran je sloj ilovastog tla svjetlosmeđe boje s vrlo malo šljunkovitog materijala.

U jugoistočnom dijelu sonde istražen je otisak ili ukop četvrtastog oblika, dimenzija 22 x 23 cm te izduženi kanal koji se pruža okomito na sondu. Njegov je ukop, širok oko 40 cm, ustanovljen u dužini od oko 5 m. Zapunjen je šljunkovitim i pjeskovitim zapunama, odnosno različitim vrstama građevinskog materijala, a samo u jednoj od njih pronađen je tek jedan ulomak recentne glazirane keramičke posude. Nakon što su zapune uklonjene, u kanalu je, na dubini od oko 30 cm, ustanovljen jedan red pravilno poslaganih opeka ispod kojih je nađen kabel koji je vjerojatno dio telefonskih instalacija.

¹ Istraživanje je vodila dr. sc. Andreja Kudelić, a u istraživanjima su sudjelovali i zamjenica voditeljice dr. sc. Filomena Sirovica iz Arheološkog muzeja u Zagrebu i student arheologije Luka Štefan.

Sl. 1 Položaj sonde u odnosu na geofizički izmjerena područja (izradili: B. Mušić, F. Sirovica, D. Tresić Pavičić; podloga: HOK, DGU).

Fig. 1 The position of the probe in a relation to the area of geophysical survey (made by: B. Mušić, F. Sirovica, D. Tresić Pavičić; base: HOK, DGU)

Nešto drugačija situacija utvrđena je u sjeverozapadnom dijelu sonde, gdje su odmah ispod oranice utvrđeni različiti slojevi šljunka. U gornjem sloju šljunka, uz sam sjeverozapadni rub sonde, definirana su dva otiska nepravilnog oblika koja su vjerojatno nastala prirodnim procesima ili oranjem. U zapuni većeg otiska nađeno je nekoliko ulomaka prapovijesnih keramičkih posuda i komad kućnog lijepa. Nakon što je u potpunosti ispražnjen, na njegovom je dnu definiran dio nove zapune za koju je utvrđeno da se podvlači ispod šljunka. Iz tog je razloga, na površini dimenzija oko 2 x 2 m, šljunak uklonjen čime je jasno definirana glinovita zapuna ovalnoga ukopa, dimenzija 1 x 0,7 m. U njezinom središnjem dijelu utvrđen je otisak pravilnog četvrtastog oblika, zapunjen svjetlijim glinovitim tlom. U objema zapunama nađeni su ulomci brončanodobne keramike i kućnog lijepa te komadići ugljena. Nešto zapadnije, na udaljenosti od oko 70 cm, utvrđen je ukop koji većim dijelom ulazi pod sjeverni profil. Iako je samo manjim dijelom istražen, i u njegovoj je glinovitoj zapuni bilo moguće definirati pravilni otisak. U zapunama je ponovo pronađen vrlo fragmentiran brončanodobni keramički materijal, kao i manji komadi kućnog lijepa.

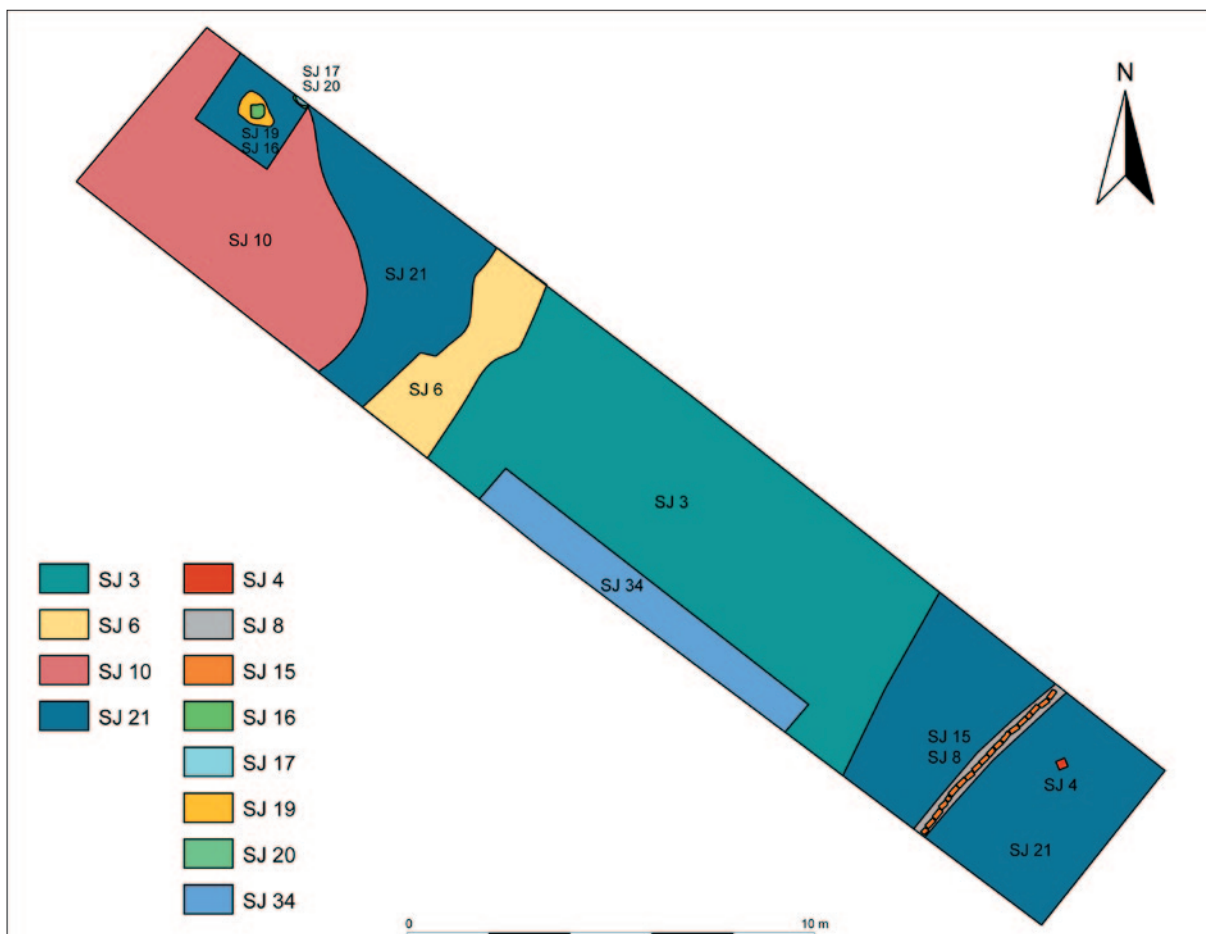
U središnjem dijelu sonde, na površini dimenzija oko 12,5 x 5 m, utvrđeno je ilovasto tlo na čijoj su površini zabilježeni ulomci prapovijesnih te recentnih ili novovjekovnih keramičkih posuda. Kako je riječ o području na kojem su prostornim mjeranjima provedenim između 2011. i 2013. godine zabilježene niže visinske vrijednosti, već je situacija utvrđena ispod oranice djelomično potvrdila pretpostavku da se na tom prostoru nalazi svojevrtni kanal. Kako bi se utvrdili uzroci njegovoga nastanka, na

ovom je prostoru provedeno ciljano sondažno iskopavanje. Sonda širine jednog metra smještena je uz južni rub istražnog područja čime je obuhvaćena cijela širina kanala. Nakon što je sloj uklonjen, utvrđeno je da je kanal u cijeloj dužini zapunjen sivosmedom pjeskovitom glinom s puno šljunka ispod koje je bilo moguće definirati dvije različite zapune. Zapune su deponirane sjeverozapadno i jugoistočno od veće nakupine šljunka u središnjem dijelu sonde, koja je vjerojatno nastala uslijed djelovanja vode na geološku osnovu. Time su definirana dva rukavca zapunjena različitim vrstama glinovitog tla s manjim ili većim količinama šljunka (sl. 3). U zapunama kanala pronađeni su pretežno sitni ulomci novovjekovnih i prapovijesnih keramičkih posuda te jedan ulomak antičke keramike, zatim ulomci opeke i kućnog lijepa te nekoliko željeznih predmeta.

Iskopavanja su pokazala da je sjeverozapadni rukavac na sondažno istraženom dijelu kanala širok oko 5,5 m, a dubok između 1 i 1,2 m. Jugoistočni je rukavac utvrđen u širini od oko 4 m, te do dubine između 1 i 1,9 m. Sjeverozapadna stijenka kanala se relativno okomito spušta prema blago nepravilnom dnu, dok se jugoistočna stijenka kanala izrazito zakošeno spušta prema izrazito neravnom dnu. Na dnu kanala je uz sloj šljunka, mjestimično utvrđen i sloj pijeska koji se javlja ispod njega (sl. 4).

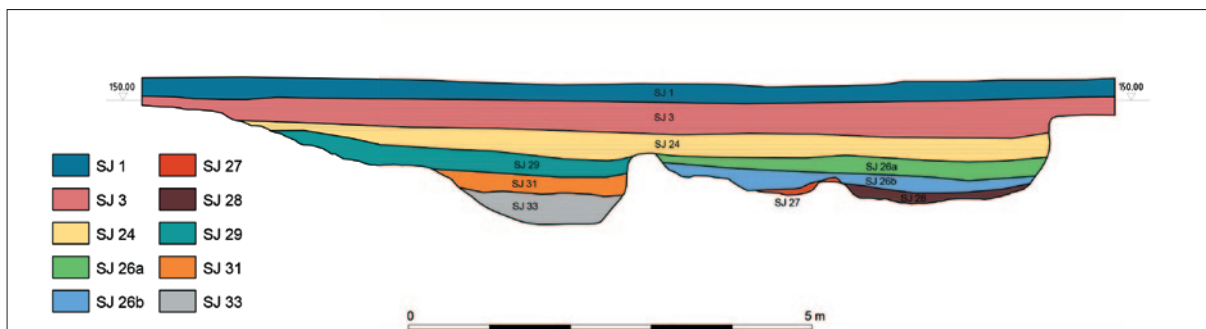
Pokretni nalazi

Tijekom istraživanja prikupljena je manja količina nalaza i 4 uzorka ugljena. Većina pokretnog arheološkog materijala pripada dijelovima keramičkih posuda koje su uglavnom vrlo fragmentirane. Recentni odnosno novovjekovni materijal većim dijelom pripada posudama

Sl. 2 Dio depozita i tvorevina utvrđenih tijekom istraživanja (izradile: A. Kudelić, F. Sirovica)

Fig. 1 Part of deposits and formations established during the investigation (made by: A. Kudelić, F. Sirovica)

Sl. 3 Jugozapadni profil sonde s prikazom zapuna kanala (izradili: F. Sirovica, D. Tresić Pavičić)

Fig. 3 Southwestern profile showing fills of a channel (made by: A. Kudelić, F. Sirovica)

glazirane površine te je utvrđena pojava narančaste, bijele i zelene glazure. Istim razdobljima vjerojatno pripadaju i ulomci opeke te željezni čavli. U jednoj od zapuna kanala pronađen je željezni predmet koji bi mogao predstavljati udicu. Ostale nalaze čine većinom vrlo sitni ulomci prapovijesnih keramičkih posuda, no njihove fizičke značajke ukazuju da se radi o brončanodobnim posudama. Dijagnostički ulomci su vrlo rijetki, međutim na osnovi specifičnosti keramičke strukture odnosno smjese od koje su posude izrađene, mogu se izdvojiti dvije skupine. Prva skupina keramičkih ulomaka sadrži sve značajke smjese za izradu posuda kulturne grupe Virovitica, odnosno keramičkog materijala s kraja srednjeg i početka kasnog

brončanog doba kakav je prikupljen tijekom istraživanja provedenog 2006. godine. Keramički ulomci koji pripadaju toj skupini većinom su nađeni u zapunama kanala. Imaju relativno glatku, oker ili smeđu boju površine, a u keramičkoj strukturi nalaze se pretežno komadići usitnjene keramike odnosno grog (Kudelić 2015; Kudelić et al. 2017). Među njima se izdvaja ulomak horizontalno zaravnjenog ruba zdjele zaobljenog ili polukuglastog tijela kakve se često nalaze u okviru kulturne grupe Virovitica.

Drugu skupinu čine ulomci keramičkih posuda izrađenih od smjese koja sadrži izrazitiju količinu primjese šljunkovitog materijala, većih zrna kvarca i kvarcnog pijeska. Površina tih ulomaka je hrapava, a keramika je

Sl. 4 Sloj šljunka utvrđen na dnu kanala (snimila: A. Kudelić)

Fig. 4 A layer of gravel on the bottom of the channel (photo: A. Kudelić)

izrazito lomljiva. Nekoliko ulomaka pronađeno je u zapunama kanala, međutim veća količina otkrivena je u sjeverozapadnom dijelu sonde, u zapunama tamo utvrđenih otisaka i manjih ukopa te u gornjem sloju šljunka. Dijagnostički ulomci na žalost nisu pronađeni, no na površini nekoliko ulomaka vidljivi su djelomično očuvani ukrasi izvedeni urezivanjem. Među njima se ističe ulomak tijela posude ukrašen motivom riblje kosti. Iako keramički materijal ove skupine pokazuje značajke usporedive s lončarskim smjesama od kojih se izrađuju posude u ranom i srednjem brončanom dobu na prostoru sjeverne Hrvatske, preciznije definiranje njihove kronološke i kulturološke pripadnosti za sada nije moguće.

Zaključna razmatranja

Arheološko iskopavanje provedeno 2016. godine bilo je usmjereno na provjeru rezultata dobivenih primjenom nedestruktivnih metoda istraživanja te je upotrijebilo razumijevanje arheološkog zapisa na prostoru smještenom sjeverozapadno od brončanodobnog naselja djelomično istraženog tijekom 2006. godine. Istraživanjima je s jedne strane utvrđeno da se područje izrazitijih magnetskih anomalija zabilježenih geofizičkim mjerenjima poklapa s pružanjem ukopa za telefonsku instalaciju zaštićenu opekama. S druge strane, potvrđena je pretpostavka da se na mjestu zabilježenih niskih visinskih vrijednosti nalazi stari vodotok širine oko 12 m i dubine između 1 i 2 m. Tome u prilog ponajprije govore specifično oblikovane stijenske kanala kao i njegovo izrazito neravno dno, ali i tipovi depozita kojima je zapunjen. U njegovim gornjim zapunama nađeno je nešto recentnog odnosno novovjekovnog arheološkog materijala, dok keramički materijal nađen u

njegovim donjim zapunama ukazuje da je kanal mogao biti u funkciji u antičko, ali i u prapovijesno doba. Sjeverozapadno od kanala, nakon uklanjanja mlađeg, možda naplavinskog sloja šljunka, jasno su definirani manji ukopi. Kako su u njihovim zapunama utvrđeni otisci četvrtastog odnosno kružnog oblika, moguće je tvrditi da je riječ o rupama za drvene stupove, možda dijelovima strukture ili objekta koji je samo djelomično zahvaćen ovogodišnjim istraživanjima. Keramički materijal nađen u njihovim zapunama pokazuje značajke koje odudaraju od standardnih obilježja keramičkih posuda kulturne grupe Virovitica, kojoj je pripisano brončanodobno naselje na položaju Kurilovec – Belinščica. Iako njihovo preciznije kronološko i kulturološko određenje za sada nije moguće, pojava tog materijala na prostoru sjeverozapadno od istraženog dijela vodotoka ukazuje na kompleksnost aktivnosti provedenih na ovom položaju te upućuje na specifičan utjecaj prirodnih obilježja na načine njegova korištenja.

Literatura

- Burmaz, J., Bugar, A. 2006, Izvještaj o rezultatima zaštitnih arheoloških istraživanja na lokalitetu Velika Gorica-jug, Zagreb (neobjavljeno).
- Kudelić, A. 2015, *Tehnološki i socijalni aspekti keramičkih nalaza grupe Virovitica u sjeverozapadnoj Hrvatskoj i njihov arheološki kontekst / Technological and social aspects of the Virovitica group pottery finds in northwest Croatia and their archaeological context*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
- Kudelić, A. 2016, Kurilovec – Belinščica brončanodobno naselje u Turropolju, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, Vol. 33, 5–52.
- Kudelić, A., Mušić, B. 2016, Kurilovec – Belinščica – rezultati geofizičkih istraživanja, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. XII, 122–126.
- Kudelić, A., Sirovica, F., Tresić Pavičić, D. 2013, Dokumentiranje reljefnih značajki položaja Kurilovec – Belinščica tijekom 2011. i 2012. godine, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. IX, 190–194.
- Kudelić, A., Mileusnić, M., Grzunov, A. 2017, Archaeometry and comparative analysis of the Bronze Age pottery from Turropolje and Podravina region, *Opuscula Archaeologica*, Vol. 39, (u tisku).
- Sirovica, F., Kudelić, A., Tresić Pavičić, D. 2017, Relief Features of Lowland Areas as Indicators of Archaeological Potential, *Opuscula Archaeologica*, Vol. 39, (u tisku).

Summary

In cooperation of Institute of Archeology and Archaeological Museum in Zagreb archaeological excavation at the Kurilovec – Belinščica site was conducted during September and October of 2016. The main goal of the research was verification of the results obtained by previously conducted non-destructive prospecting through targeted excavation of a small segment of surface which was geophysically measured and on which terrestrial topographic survey was conducted. The obtained results represent a confirmation of the assumption that several meters from the remains of the Bronze Age settlement the old stream bed is located. Archaeological material found in sediments that filled it corresponds to the period when settlement functioned.